

Laudáció

BÁNDI GYULA
professzor

JUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM-díj
átadása alkalmából

Van, akit a tudós társadalom ismer, van, akit a gazdasági élet, van, akinek neve hallatán a gyakorló jogászok bólogatnak elismerően, van, aki a társadalmi szervezeteket segíti, s van, aki a hazai és nemzetközi jogalkotáson keresztül formálja a politikát. Kevés emberre jellemző mindez egyidejűleg, de Bándi Gyula ezen kevesek közé tartozik. Elvitathatatlan érdemeket szerzett a környezetjog oktatásának általánossá tételében. Kidolgozta a környezetjog felsőfokú tanításának elméleti és gyakorlati alapjait, valamint feltételrendszerét, tevékenyen

segítette intézményesítését, programfelelősként pedig azóta is több felsőoktatási intézményben irányítja tanítását.

Több ezer hallgató ismerkedett meg az elmúlt években a környezetvédelmi alapelvekkel és szabályokkal a Bándi Gyula „Környezetjog” című könyvében rejlő tudás elsajátításán keresztül. Nyugodtan mondhatjuk tehát, hogy a környezeti jogalkotásban és jogalkalmazásban Bándi-tanítványok vitatkoznak egymással, s többek között Bándi Gyula gondolatait erősítik, kritizálják, vagy fejlesztik tovább.

Bándi Gyula egyike annak a néhány szaktekintélynek, akik kapcsán elmondhatjuk, hogy életútjuk során közvetlen hatást gyakoroltak egy alkotmányos alapjog elfogadtatására és megvédésére. Tagja volt annak a kis létszámú nemzetközi csoportnak, amely a környezeti ügyekben az állampolgári jogvédelem alapjait lefektető ENSZ megállapodás, az Aarhusi Egyezmény első változatát megfogalmazta. Ez az egyezmény biztosítja, hogy a társadalom hallathassa hangját, elmondhassa véleményét környezetvédelmi ügyekben, s arra készíti, kényszeríti a hatalom mindenkorai gyakorlóit, hogy foglalkozzanak azzal. Az Aarhusi Egyezmény nem engedi meg, hogy a társadalom véleményét annak megismerése nélkül sutba dobják.

Az emberi élet feltételeit biztosító környezet összetett rendszereinek védelméhez szükség van a különböző szakterületek képviselőinek együttműködésére. Bándi Gyula elméleti munkásságának is ez a felismerés az egyik alappillére. Többféleképpen is előmozdította az elméleti megközelítés megjelenését a gyakorlatban:

- Több éven át szerkesztője, nemegyszer szerzője, társszerzője is volt annak a környezetvédelmi kiskönyvtár sorozatnak, amelynek keretében tudományos és gyakorlati ismereteket összefoglaló munkák jelentek meg. A sorozat könyvei mindenki számára érthető formában közvetítették a környezetvédelem legkülönbözőbb szakterületeinek tudományos és gyakorlati eredményeit. Ettől lettek a környezeti menedzsmentről és gazdálkodásról, a hulladékgazdálkodásról, az Európai Unió környezetvédelmi szabályozásáról, a környezeti

hatásvizsgálatról, az önkormányzati környezetvédelemről, az Alkotmánybíróság és az igazságszolgáltatás gyakorlatáról – hogy csak néhányat említsünk – szóló kötetek sokak számára hiánypótló kézikönyvek.

- 2005-ben útjára indította a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán a „Iustum Aequum Salutare” című tudományos folyóiratot, mintegy összefogva ezzel a karon folyó sokszínű tudományos munkát.

- Olyan posztgraduális képzést hozott létre az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, melynek keretében a hallgatók a jogi ismeretek mellett a közgazdasági és természettudományos alapokat is elsajátíthatták. Az ELTE-n és ma már a PPKE Jog- és Államtudományi Karán is a képzésben együtt vesznek részt a különböző szakmai háttérrel és munkahellyel rendelkező hallgatók, együtt tanulnak a vizsgákra ügyvédek, vállalati jogászok, ügyészek, bírák, vállalatvezetők és beosztottak, hatósági vezetők és ügyintézők, s még sorolhatnánk.

- Tudományos és oktatói munkásságának elismeréseként az Európai Bizottság által indított programban elnyerte a Jean Monnet professzori címet, a PPKE JÁK általa vezetett Környezetjogi és Versenyjogi Tanszéke pedig a Jean Monnet Tanszék és Kiválósági Központ nevet viselheti. Így vált lehetővé, hogy olyan, az alapvető jogok védelme szempontjából kiemelkedően fontos kérdések megvitatására szervezhessen nemzetközi konferenciát, mint például a környezeti igazságosság megjelenése a bírósági gyakorlatban.

- Tudományos és oktatói munkáján túl olyan társadalmi szervezet, a Környezeti Menedzsment és Jog Egyesület, közkeletű nevén „az” EMLA megalapítását kezdeményezte, mely tagjai sorába hívta a különböző szakterületek képviselőit. Elnöki munkássága alatt az EMLA az elmúlt 20 évben jelentős szervezetté nőtte ki magát, mely biztos pontot jelent a társadalmi szervezetek, önkormányzatok, sőt államigazgatási szervek számára az állampolgári jogok védelme terén.

Bándi Gyula az egészséges környezethez való jog védelmének eljárásjogi és tartalmi garanciái kiépítésében is elvitathatatlan érdemeket szerzett. Aktívan vett részt annak a jogegységi határozatnak a kidolgozásában, mely a társadalmi szervezetek fellépését biztosítja. Számos környezetvédelmi jogszabály eljárásjogi és tartalmi követelményrendszerének megalapozását a saját maga, vagy a vezetése alatt álló kutatócsoport által készített tanulmány adta. Neve elválaszthatatlanul kötődik az EU környezetjogához is: a környezetjogi *acquis communautaire* átvételéhez, annak megismertetéséhez, oktatásához, a jogharmonizáció elméleti megalapozásához.

Tevékenységevel közvetlenül is sok esetben segítette az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala munkáját, rendszeresen tart előadást a hivatal rendezvényein, szerzőként közreműködik a környezetvédelemmel kapcsolatos ombudsmani kiadványokban és szaktudásával, tanácsaival is számtalan alkalommal hozzájárult az ügyek megoldásához, a problémák kezeléséhez.

Az egészséges környezethez való alapvető állampolgári jog védelméhez szükséges feltételrendszer kialakításában nemcsak itthon, hanem más országokban is közvetlenül részt vett, így például Bosznia-Hercegovina hulladékgazdálkodási törvénye az általa vezetett jogalkotó csoport munkája.

Az ombudsman a JUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM Díját idén egy olyan embernek adja, aki megteremtette az elméleti és oktatási feltételrendszerét azon képzett szakemberek megjelenésének, akik az egészséges környezethez való jog alkotmányos védelmét képesek ellátni. Sikerült továbbá összefognia a környezet védelmével foglalkozó szakembereket függetlenül attól, hogy ki milyen területen és milyen szervezetenél, intézménynél dolgozik.

A díj átadásával az ombudsman elismerését fejezi ki azért a tudományos és oktatói munkásságért, melyet Dr. Bándi Gyula professzor az egészséges környezethez való jog alkotmányos védelme érdekében kifejtett.

Budapest, 2013. június 28.